



สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ประชากรกลุ่มเดียว วัดแบบอนุกรมเวลา (The one group time series design)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ระหว่างหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 กับหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 ดีกว่าก่อนใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง
2. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 ดีกว่าหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ

1. พยาบาลที่เลี้ยง เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 2 ปี ผ่านการประเมินความรู้การเป็นพยาบาลที่เลี้ยง และได้รับการอบรมการเตรียมเป็นพยาบาลที่เลี้ยง

2. พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีวุฒิปริญญาตรี มีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการพยาบาลไม่เกิน 1 ปี และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับการฝึกอย่างเป็นทางการ ผ่านการปฐมนิเทศพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มาแล้ว

3. หัวหน้าหอผู้ป่วย ในการทดลองนี้เป็นผู้ประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยที่พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่และพยาบาลพี่เลี้ยงปฏิบัติงานอยู่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. กลุ่มพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ทุกคน (จำนวน 30 คน) ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2546 ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยต่างในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

2. กลุ่มพยาบาลพี่เลี้ยง จำนวน 30 คน คือพยาบาลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 พยาบาลวิชาชีพ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขามาแล้วอย่างน้อย 2 ปี

2.2 มีใบประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

2.3 ปฏิบัติงานในกลุ่มงานพยาบาล โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ปฏิบัติงานอยู่

2.4 ได้รับการคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชา คือ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้พยาบาลพี่เลี้ยง จำนวน 30 คน เข้ารับการอบรมในโครงการอบรมการเตรียมความพร้อมพยาบาลพี่เลี้ยง

3. หัวหน้าหอผู้ป่วย มีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 เป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่มีใบประกอบวิชาชีพสาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้น 1

3.2 ทำหน้าที่หัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งมีพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่และพยาบาลพี่เลี้ยงปฏิบัติงานอยู่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มี 1 ชุด คือ

รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่

2. เครื่องมือที่ใช้กำกับการทดลอง มี 1 ชุด คือ
แบบวัดความรู้เรื่อง พยาบาลพี่เลี้ยง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง มี 1 ชุด คือ
แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาล
ที่สำเร็จการศึกษาใหม่

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1. เตรียมเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยทั้งหมดตามกระบวนการในการสร้างเครื่องมือ โดย
 2. ขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ เพื่อขอทำการทดลอง
แจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินการให้ทราบ
 3. เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยใช้แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาท
หัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
4. เตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง
 - 4.1 สุ่มตัวอย่างเลือกพยาบาลพี่เลี้ยงตามความสมัครใจ โดยผู้วิจัยประสานงาน
กับหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย ร่วมสุ่มตัวอย่างพยาบาลพี่เลี้ยง
 - 4.2 เตรียมการอบรม ดำเนินการจัดอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง และวัดความรู้พยาบาล
พี่เลี้ยงก่อน – หลังการอบรม ตามลำดับ
 - 4.3 ประสานงานในการจัดตารางการทำงาน คือ ระยะเวลาของการทดลอง 1 เดือน
ทั้งพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ มีเวลาในการปฏิบัติงานตรงกันเป็นเวลา
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 รวมทั้งปฏิบัติงานเวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึกร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 ระยะทดลอง

ในระยะทดลองนี้กลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยได้แสดงบทบาท ดังนี้

1. พยาบาลพี่เลี้ยง ได้รับการอบรม ตามรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จ
การศึกษาใหม่และรับทราบการใช้คู่มือรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษา
ใหม่ ดำเนินการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ในการดูแลพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ในหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน เป็นเวลา 1 เดือน

2. พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยร่วมกับพยาบาลพี่เลี้ยง และอยู่ภายใต้การดูแลของพยาบาลพี่เลี้ยง

3. ผู้วิจัย ดำเนินความสะอาดด้านเอกสารวิชาการ และการประสานงานในการดำเนินกิจกรรมของพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ พร้อมด้วยการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้วิจัย พยาบาลพี่เลี้ยง หัวหน้าหอผู้ป่วยทุก 1 สัปดาห์ เพื่อเป็นการกำกับดูแล ป้องกันปัญหาและแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ

4. หัวหน้าหอผู้ป่วย คอยดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของพยาบาลพี่เลี้ยง และพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ พร้อมทั้งสังเกตและประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามคู่มือรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลการทดลองโดย

1. ผู้วิจัยแจกแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่แก่หัวหน้าหอผู้ป่วยภายหลังจากสิ้นสุดการทดลองสัปดาห์ที่ 1

2. ผู้วิจัยแจกแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่แก่หัวหน้าหอผู้ป่วยภายหลังจากสิ้นสุดการทดลองสัปดาห์ที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ** (Statistic Package for the Social Science) โดยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ มาคำนวณหาค่าทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลสภาพส่วนบุคคลในเรื่องอายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน คำนวณหาค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง สัปดาห์ที่ 1 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ระหว่างหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง

สัปดาห์ที่ 1 กับหลังการใช้ รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่โดยรวมและรายด้าน ภายหลังได้รับการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าก่อนได้รับการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 ดีกว่าก่อนใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง

2. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่โดยรวมและรายด้าน ภายหลังได้รับการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าภายหลังได้รับการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 ดีกว่าหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1

ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 โดยรวมเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงและความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 แสดงว่าความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นผลมาจากการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงนั้นยังคงอยู่แม้เวลาผ่านไป 4 สัปดาห์แล้วก็ตาม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัยอภิปรายผลการทดลองตามสมมติฐาน ดังนี้

1. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 ดีกว่าก่อนใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง และ ความสามารถความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 ดีกว่าภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง สัปดาห์ที่ 1

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ส่งผลทำให้ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ สูงขึ้นได้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ว่า รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จ การศึกษาใหม่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม จากการศึกษาของจันทรพร ยอดยิ่ง และคณะ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบปฐมนิเทศเชิงระบบพี่เลี้ยงสำหรับ พยาบาลบรรจุใหม่ ของกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบปฐมนิเทศเชิงระบบพยาบาลพี่เลี้ยง โดยมีโครงสร้างประกอบด้วย ขั้นตอน การอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง ขั้นตอนการอบรมพยาบาลบรรจุใหม่ และขั้นตอนการใช้ระบบ พยาบาลพี่เลี้ยง 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการปฐมนิเทศเชิงระบบพยาบาลพี่เลี้ยง พบว่า พยาบาลบรรจุใหม่มีการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับดี ความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับ ดี ส่วนความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ผู้วิจัย กล่าวคือ เนื้อหาต่างๆของรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แนวคิดระบบพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย หลักการทั่วไปของระบบพยาบาล พี่เลี้ยง, วัตถุประสงค์ของระบบพยาบาลพี่เลี้ยง, การเตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง, บทบาทและหน้าที่ ของพยาบาลพี่เลี้ยง, ทักษะที่จำเป็นสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยง, กระบวนการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงกับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่

ส่วนที่ 2 กิจกรรมที่กำหนดให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่เรียนรู้ ประกอบด้วย การมอบหมายงาน, การเยี่ยมตรวจทางการพยาบาล, รายงานการรับ – ส่งเวร, การประชุม ปรีกษาก่อนและหลังให้การพยาบาล, การใช้กระบวนการพยาบาล, การนิเทศบุคลากรทาง การพยาบาล, การบันทึกทางการพยาบาล

ส่วนที่ 3 แผนปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย วัตถุประสงค์, กิจกรรมของพยาบาลพี่เลี้ยง, กิจกรรมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ แบ่งเป็น 4 สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 เป้าหมายหลัก เพื่อให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ได้เรียนรู้ งานโดยทั่วไป และเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานในบทบาทสมาชิกทีมการพยาบาล

สัปดาห์ที่ 2 เป้าหมายหลัก เพื่อให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่สามารถปรับตัวและแสดงบทบาทสมาชิกทีมการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม

สัปดาห์ที่ 3 เป้าหมายหลัก เพื่อให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน และเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานในบทบาทหัวหน้าทีมการพยาบาล

สัปดาห์ที่ 4 เป้าหมายหลัก เพื่อให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่สามารถปรับตัวและแสดงบทบาทหัวหน้าทีมและสมาชิกทีมการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของบทบาทพยาบาล คือ การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงและบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ พยาบาลพี่เลี้ยงจะต้องกระตุ้นหรือรื้อฟื้น ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างแก่พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ด้านการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวทางมาตรฐานกำหนดและด้านการสอน การนิเทศ ซึ่งความสำเร็จโดยรวมจะส่งผลทั้งคุณภาพการพยาบาลที่ดี สอดคล้องกับผลการนำรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงไปใช้ในการช่วยการปรับตัวของพยาบาลใหม่ของ ยูพาฟิน ศิริโพธิ์งาม (2538) ที่พบว่าระบบพยาบาลพี่เลี้ยงมีประโยชน์ต่อพยาบาลใหม่ และสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยงซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความพึงพอใจในการทำงานและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันทั้งพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในการใฝ่หาความรู้ร่วมกัน เข้าใจตรงกัน กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติ และมีการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคนและงาน

2. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่โดยรวมและรายด้านหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อด้านการเป็นผู้นำหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อที่สามารถถ่ายทอดงานให้ผู้อื่นปฏิบัติได้ถูกต้อง, สามารถสื่อสารตรงประเด็น, ใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลโดยรักษาจรรยาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม, ศึกษาค้นคว้าและความต้องการของผู้รับบริการก่อนการมอบหมายงาน, ศึกษาค้นคว้าความสามารถของสมาชิกทีมก่อนมอบหมายงาน, มอบหมายงานได้ครบถ้วนทั้งการดูแลผู้ป่วยงานประจำและงานพิเศษ, มอบหมายงานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและวาจา, เปิดโอกาสให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มโดยควบคุมเวลาได้อย่างเหมาะสมไม่แตกต่างกัน ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อด้านการเป็นผู้จัดการ หลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มสูงขึ้นกว่า

ก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อที่มีการวางแผนการปฏิบัติงานตามกิจกรรมและบทบาทหน้าที่, ปรับเปลี่ยนแผนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของหอผู้ป่วย, จัดลำดับความสำคัญของคำสั่งการรักษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์, ถ่ายทอดคำสั่งรักษาลงใน Kardex ได้อย่างสมบูรณ์, เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้รับบริการและ / หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็น, วางแผนการเยี่ยมตรวจโดยระบุวัตถุประสงค์เวลาและกิจกรรมได้ถูกต้อง, มีการเยี่ยมตรวจตามแผน, ประเมินผลการเยี่ยมตรวจโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และแผนงาน ไม่แตกต่างกัน ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โดยรวมและรายด้านหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 เพิ่มขึ้นกว่าหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อทั้งด้านการเป็นผู้นำและการเป็นผู้จัดการหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 เพิ่มขึ้นกว่าหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ดังกล่าว เป็นผลมาจากการใช้ รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงนั้น ยังคงอยู่แม้ว่าเวลาผ่านไป 4 สัปดาห์แล้วก็ตาม ดังที่ Clayton et al. (1989) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบพยาบาลที่เลี้ยง ประสบการณ์ และบทบาททางสังคมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาแล้วและทำการวัดผลต่อเนื่องในระยะเวลา 6 เดือน พบว่ามีความแตกต่างกันนอกจากนี้ทัศนคติในบทบาทจะเปลี่ยนแปลงได้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ บุคคล สถานการณ์ และกลุ่มสังคมที่มากกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการแสดงบทบาทตัวแบบ และ สมศิริ สายภัทรานุสรณ์ (2545) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมบริการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่สร้างความประทับใจต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พบว่า ความพึงพอใจของผู้ป่วยห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉินหลังการใช้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมบริการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่สร้างความประทับใจสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 3 สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมบริการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่สร้างความประทับใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งความพึงพอใจดังกล่าวเป็นผลมาจากการใช้โปรแกรมนั้นยังคงอยู่แม้ว่าเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์แล้วก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการศึกษาของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก สำหรับการศึกษาค้นคว้าผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในส่วนของการเป็นผู้นำและการเป็นผู้จัดการนั้นพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ มีโอกาสฝึกบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทีมการพยาบาลในแต่ละเวรในระยะเวลาค่อนข้างจำกัด ต้องใช้เวลาในการปรับตัวในการปฏิบัติงานหลายๆด้าน ทำให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ไม่สามารถพัฒนา

บทบาทของการเป็นผู้นำและผู้จัดการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามความคาดหวังของผู้บริหาร และผู้ร่วมงานในช่วงแรกๆ ดังนั้น การที่จะทำให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่สามารถปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมได้อย่างต่อเนื่องและตลอดไปนั้น ผู้บริหารต้องบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยเฉพาะบุคลากรใหม่ทุกคนให้ได้รับการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปว่า รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงในการวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิผล คือ ทำให้พยาบาลประจำการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์มีความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงสามารถทำให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ซึ่งอาจมีผลต่อการประเมินความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ของหัวหน้าหอผู้ป่วยได้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติ บทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่สูงขึ้น ซึ่งควรรักษาระดับความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมไว้ และพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปโดยให้มีการติดตามเฝ้าระวังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่เป็นระยะ เช่น ทุก 3 เดือน เพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
2. ควรนำรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงไปใช้ให้ครอบคลุมทั้งพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ และพยาบาลที่ย้ายหน่วยงานหรือโอนย้ายมาจากโรงพยาบาลอื่น
3. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรตระหนักถึงความสำคัญของพยาบาลพี่เลี้ยงว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่า และมีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ จึงควรจัดรูปแบบการสนับสนุน และการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมให้เป็นผู้ทำหน้าที่พยาบาลพี่เลี้ยง

4. ควรเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการทุกคนได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับระบบพยาบาลพี่เลี้ยง เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการดูแล ช่วยเหลือการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ใหม่ของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคต่อความสำเร็จเกี่ยวกับการจัดระบบพยาบาลพี่เลี้ยง